

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
НАУКИ, ОСВІТИ І СУСПІЛЬСТВА**

**STRATEGIC GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT
OF SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**29 вересня 2023 р.
September 29, 2023**

**м. Кременчук, Україна
Kremenchuk, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
НАУКИ, ОСВІТИ І СУСПІЛЬСТВА**

**STRATEGIC GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT
OF SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**29 вересня 2023 р.
September 29, 2023**

**м. Кременчук, Україна
Kremenchuk, Ukraine**

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

SECTION 1. PEDAGOGICAL SCIENCES..... 9

Боса В. П.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГІВ
ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 9

Василенко Г. В.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВНОГО НАВЧАННЯ У
ВИКЛАДАННІ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАСАД
КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ 10

Волкова Ю. В.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ
ГІГІЄНИ,
МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ 11

Гаврилишена О. О.

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК У РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИФРОВОЇ ДИДАКТИКИ..... 13

Демчук С. О., Яковишина Т. В.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ У
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НАВИЧОК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ..... 15

Дешко Н. В., Раїнчук В. А.

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ І ПРОФОРІЄНТАЦІЯ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ
ШКОЛІ 16

Іванченко О. З., Мельнікова О. З.

СИЛАБУС ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ..... 18

Кацарова О. А.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКОМУ
МОВНОМУ НАВЧАННІ 19

Кучер Т. В.

СКЛADOVІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-СПРЯМОВАНОЇ ЗНАННЄВОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ З ФАРМАКОЛОГІЇ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ..... 20

Мерзляк А. А., Алексєєва Г. М., Антоненко О. В.

РУТНОН: КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ 22

сприяє перетворенню знань студентів в єдину систему і формуванню засад клінічного мислення.

Список літератури

1. The development of clinical thinking in trainee physicians: the educator perspective / R. Locke et al. *BMC medical education*. 2020. Vol. 20, N 1, P. 226. <https://doi.org/10.1186/s12909-020-02138-w>
2. Benner P., Hughes R. G., Sutphen M. Clinical Reasoning, Decisionmaking, and Action: Thinking Critically and Clinically. *Patient Safety and Quality: An Evidence-Based Handbook for Nurses* / ed. R. G. Hughes. Rockville (MD) : Agency for Healthcare Research and Quality (US), 2008. Chap. 6. URL : <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK2643/>
3. Lateef F. Clinical Reasoning: The Core of Medical Education and Practice. *International Journal of Internal and Emergency Medicine*. 2018. Vol. 1, N 2. P. 1015
4. Diagnostic errors by medical students: results of a prospective qualitative study / L. T. Braun et al. *BMC medical education*. 2017. Vol. 17, N 1. P. 191. <https://doi.org/10.1186/s12909-017-1044-7>
5. Plebani M. Diagnostic Errors and Laboratory Medicine - Causes and Strategies. *EJIFCC*. 2015. Vol. 26, N 1. P. 7-14.
6. Elstein A. S., Shulman L. S., Sprafka S. A. *Medical problem solving - an analysis of clinical reasoning*. Cambridge: Harvard University Press; 1978.
7. Brass E. P. Basic biomedical sciences and the future of medical education: implications for internal medicine. *Journal of general internal medicine*. 2009. Vol. 24, N 11. P. 1251-1254. <https://doi.org/10.1007/s11606-009-0998-5>
8. Klement B. J., Paulsen D. F., Wineski L. E. Clinical Correlations as a Tool in Basic Science Medical Education. *Journal of medical education and curricular development*. 2016. Vol. 3. JMECD.S18919. <https://doi.org/10.4137/JMECD.S18919>
9. Effect of hybrid teaching incorporating problem-based learning on student performance in pathophysiology / J. Guo et al. *The Journal of international medical research*. 2020. Vol. 48, N 8. 300060520949402. <https://doi.org/10.1177/0300060520949402>
10. Pathology Competencies for Medical Education and Educational Cases / B. E. C. Knollmann-Ritschel et al. *Academic pathology*. 2017. Vol. 4. 2374289517715040. <https://doi.org/10.1177/2374289517715040>
11. Thomas R. E. Methods of teaching medicine using cases. *Medical teacher*. 1993. Vol. 15, N 1. P. 27-34. <https://doi.org/10.3109/01421599309029008>
12. Scaffolding medical student knowledge and skills: team-based learning (TBL) and case-based learning (CBL) / A. Burgess et al. *BMC medical education*. 2021. Vol. 21, N 1. P. 238. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02638-3>
13. Simulation in clinical teaching and learning / J. M. Weller et al. *Medical Journal of Australia*. 2012. Vol. 196, N 9. P. 1-5. <https://doi.org/10.5694/mja10.11474>
14. Hobbs J. R. *Integrating Clinical Experiences Into Classroom Education*. A University of Alabama. Department of Educational Leadership, Policy and Technology Studies. University of Alabama Libraries. 2018. 103 p.

УДК 378.147.091.39:613

Волкова Ю. В.

асистент кафедри загальної гігієни,
медичної екології та профілактичної медицини,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ, МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

Реформування освітньої системи України в напрямку інтеграції в європейський освітній простір передбачає розробку та впровадження інноваційних освітніх систем і технологій. Рівень реалізації технологічного підходу є одним із найважливіших критеріїв, за яким

визначаються конкурентоспроможність та престиж закладу освіти, оскільки освітні технології забезпечують системність, цілеспрямованість, ефективність, результативність його діяльності [1, с. 3].

Нові технології не тільки забезпечують викладачів та слухачів новими засобами та ресурсами, але й змінюють самі способи комунікації. Новий підхід характеризується використанням інтерактивних методів [2, с. 17] та дистанційної форми організації навчання.

В Запорозькому державному медико-фармацевтичному університеті (ЗДМФУ) ще з 2003 року почали активно впроваджувати дистанційне навчання. Була створена платформа з електронними ресурсами всіх кафедр, впроваджено курси за вибором та курси самостійної роботи на сучасній LMS платформі edX, була створена велика електронна бібліотека та банк відео-лекцій та практичних занять. А з 2019 році в ЗДМФУ почали активно користуватися сервіс MS Teams. Цей сервіс має найпростіший і найбільш зрозумілий формат з'єднання, дозволяє учасникам підключатися від будь-якого гаджета, незалежно від його місцезнаходження та дозволяє об'єднувати всі ресурси університету та кафедр. [3, с.21].

Такий досвід організації і проведення навчання дозволив нам швидко адаптувати навчальний процес спочатку до умов карантину у зв'язку з пандемією коронавірусу COVID-19, а потім і під мінливі умови війни.

Наразі на кафедрі загальної гігієни, медичної екології та профілактичної медицини створені всі умови для використання всіх моделей навчальних технологій (інформаційна, структурно-логічна (операційно-діяльнісна, або технологічна), особистісно-орієнтована, структурно-логічна, інтеграційна, ігрова, тренінгові, діалогова, інформаційно-комп'ютерна) та всіх методів контролю за навчальною діяльністю студентів.

Так, в SharePoint створена кафедральна сторінка, де розміщена електронна бібліотека навчально-методичних матеріалів (посібники, збірники тестових та ситуаційних завдань, презентації лекцій тощо) для студентів всіх спеціальностей українською та англійською мовами. В сервісі Steam зібрано Банк відеолекцій, що постійно оновлюються, і кожен студент в вільний час має змогу ним користуватися. Особливо це важливо для студентів, які за різних причин пропустили лекцію. Для оволодіння темами, що за навчальною програмою винесені на самостійне опрацювання, на платформі edX відкрито 31 курс. Структура курсів уніфікована, кожна тема складається з висвітлення актуальності, переліку необхідних знань та вмінь, якими має оволодіти студент, глосарію, теоретичного матеріалу, прикладу рішення ситуаційного завдання, відеоматеріалів практичних робіт та списку літературних джерел, а для контролю – вступний та вихідний тестовий контроль та ситуаційне завдання і, наостанок, підсумковий тестовий контроль по всіх темах курсу. Студенти одразу бачать свої результати і, за необхідності, мають ще одну спробу для їх покращення. При виникненні запитань, студенти мають змогу зв'язатися з тьюторами курсу. Результати самостійної роботи студенти надають своєму викладачу в електронному вигляді для їх врахування при виставленні оцінки за дисципліну. Також на цій платформі студенти можуть доєднатися до курсу з підготовки до КРОКу -2.

Практичні заняття та лекції проводяться онлайн на платформі MS Teams. Для практичних занять викладачі створюють окремі команди для кожної групи. В командах перед кожним заняттям викладачі публікують всю необхідну інформацію для якісної підготовки студентів, а також створюються індивідуальні папки для студентів, в яких вони розміщують результати самостійної роботи та протоколи кожного заняття. Всі заняття та лекції обов'язково записуються, а записи зберігаються в окремій папці в команді. Це дуже зручно, бо кожен студент завжди може повернутися до більше детального вивчення/повторення складних питань чи практичних навичок.

Для контролю знань студентів, окрім усних відповідей, в MS Teams ми використовуємо онлайн-форми, які дозволяють створити не лише тестовий контроль, а й індивідуальні багаторівневі завдання, з використанням текстового, графічного, аудіо- та відеоматеріалу.

Таким чином, на нашій кафедрі створені необхідні умови для ефективного вивчення теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками студентами згідно з планом навчальної роботи.

Список літератури

1. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеевська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.
2. Стрілець С. І. Інноваційні педагогічні технології у вищій школі: навчально-методичний посібник. Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2012. 200 с.
3. Волкова Ю.В. Особливості освітнього процесу в умовах війни. *Актуальні проблеми науки, освіти і суспільства: досвід та перспективи: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції* (Дрогобич, 22 лютого 2023 р.): у 3 ч. Дрогобич: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С.21-22.

Гаврилишена О. О.

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу
науково-методичного забезпечення видання
навчальної літератури

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-4444-8520>

Державна наукова установа
“Інститут модернізації змісту освіти” МОН України

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК У РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИФРОВОЇ ДИДАКТИКИ

Анотація. Розкрито сутність поняття “цифрова дидактика” як важливої категорії педагогіки XXI століття. Представлено специфіку взаємодії учасників освітнього процесу у вигляді дидактичного тетраедру: “вчитель–зміст–учень–технологія”. Визначено спеціальні принципи цифрового навчання: принципи глобалізації навчання, запитово-орієнтованого навчання та футуральної орієнтації. Доведено, що цифрова дидактика базується на сучасних цифрових засобах навчання. Актуалізоване питання впровадження електронних підручників в освітній процес закладів загальної середньої освіти як інструменту цифрової дидактики.

Ключові слова: електронний підручник, цифрова дидактика, здобувач освіти, заклади загальної середньої освіти

В умовах модернізації освіти та проведення реформи “Нова українська школа” зростає необхідність цифровізації освітнього процесу, повноцінного впровадження нових технологій, розроблення і застосування освітніх інновацій. Цифровізація є не тільки технологією чи продуктом, але й новим підходом у створенні і використанні цифрових ресурсів, який має забезпечити якісну й неперервну формальну, неформальну, інформальну освіту за різними формами навчання. На думку відомих учених, сьогодення потребує розвитку “цифрова дидактика” – галузь педагогіки, наукова дисципліна організації процесу навчання у цифровому освітньому середовищі, яка б зумовила виникнення нової освітньої парадигми, а також становлення наукової сфери, що швидко розвивається і мотивує виникнення дискусій і нового педагогічного мислення [1; 2; 5]. Термін “цифрова дидактика” має умовний характер і не повинен розумітися буквально, оскільки предметом цифрової дидактики виступає діяльність людини (викладача, здобувача освіти), а не функціонування цифрових освітніх засобів. Таким чином, схему цифрового навчання можна представити у вигляді дидактичного тетраедру: “вчитель–зміст–учень–технологія” (рис. 1).

відображає певні відносини з різними сторонами організації цифрового навчання. Грань “учень–зміст–технологія” відображає таку взаємодію між елементами, яку можна назвати цифровим навчанням, наприклад, перевернутий клас або модель самонавчання у віртуальній реальності. Грань “вчитель–зміст–технологія” можна назвати цифровим викладанням. Грань “вчитель–учень–технологія” відображає взаємодію між учителем і учнем поза змістом. Прикладами такої взаємодії можуть бути наставництво, консультування, цифрове кураторство.